

Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

Horarios

Horarios

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01902	Comunicación nos medios (en español e galego)	1c	6
V01G160V01903	O español coloquial e as súas variedades	1c	6
V01G160V01906	Edición de textos literarios	1c	6
V01G160V01907	Literatura e cine	1c	6
V01G160V01913	Lingua de signos española	2c	6
V01G160V01916	Linguas da Península Ibérica	2c	6
V01G160V01917	As escritoras da historia literaria	2c	6
V01G160V01918	Literatura latina	1c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación nos medios (en español e galego)				
Materia	Comunicación nos medios (en español e galego)			
Código	V01G160V01902			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Comunicación nos medios (en español e galego) busca dar a coñecer aos discentes a repercusión que os medios de comunicación audiovisuais e escritos teñen en diferentes ámbitos sociais e lingüísticos como a construción da identidade social, a creatividade e difusión lingüística ou no relativo á súa capacidade para prestixiar variedades e usos lingüísticos determinados. Asimesmo, estúdase a linguaxe e a comunicación na publicidade e a súa repercusión na sociedade. Nesta materia tamén se ofrecerán as bases metodolóxicas fundamentais para que os alumnos e alumnas realicen análises sistemáticas e críticas do discurso en galego e español presente na actualidade nos medios de comunicación.			

Competencias	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
C7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
D3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Capacitar aos discentes para que poidan analizar lingüisticamente o discurso (en español e galego) presente nos medios de comunicación audiovisuais, escritos e dixitais.	A1 A2	C13	D3
Proporcionar as bases teóricas e metodolóxicas precisas para realizar análises sistemáticas e rigorosas das diferentes manifestacións discursivas presentes nos medios de comunicación desde unha perspectiva crítica.	A3	C1 C7 C8	D3
Capacitar aos alumnos e alumnas para que identifiquen os mecanismos lingüísticos que materializan a construción dos procesos de exclusión social a través dos medios de comunicación.	A3	C8	
Dar a coñecer os distintos xéneros xornalísticos e as súas características lingüísticas.	A1	C13	
Dar a coñecer as características e ferramentas narrativas da linguaxe audiovisual.	A1	C8	

Proporcionar conciencia crítica en canto á repercusión dos medios de comunicación na construción da identidade social e no seu papel como ferramentas para prestixiar determinadas variedades e usos lingüísticos.

C1
C7

D3

Contidos

Tema	
BLOQUE 1. CARACTERÍSTICAS LINGÜÍSTICAS DA LINGUAXE XORNALÍSTICA	1. Léxico e sintaxe na lingua dos medios de comunicación. 2. Obxectividade e subxectividade 3. Principais erros de redacción
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN E MEDIOS ESCRITOS: OS XÉNEROS XORNALÍSTICOS	1. O editorial 2. As cartas ao director 3. A noticia 4. A reportaxe 5. A crónica 6. A entrevista
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN E MEDIOS AUDIOVISUAIS E DIXITAIS	1. Medios audiovisuais 1.1. A radio 1.2. A televisión 2. Medios dixitais 2.1. Os medios en Internet 2.1. Comunicación e redes sociais
BLOQUE 4. A LINGUAXE DA PUBLICIDADE	1. Nivel gráfico e fónico 2. Nivel morfosintáctico 3. Nivel léxico-semántico 4. Publicidade e retórica 5. Principais erros de redacción

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3.6	5.6
Sesión maxistral	16	30.4	46.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	40	56
Traballos tutelados	8	20	28
Debates	4	6	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	O obxectivo fundamental das actividades introdutorias é recoller información sobre os coñecementos de partida, os intereses e as motivacións dos discentes.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos e fontes de información. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos ilustrativos que aseguren a adecuada comprensión.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Formularanse na aula unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada. O obxectivo é reflexionar e relacionar teoría e práctica. Tamén constitúe unha actividade básica para consolidar coñecementos teóricos.
Traballos tutelados	Actividade práctica. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías concertadas cos discentes. Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos (por exemplo, analizar os recursos lingüísticos dun corpus extraído da prensa, etc.). Nas clases presenciais se ofrecerá a metodoloxía de análise así como as recomendacións formais para a presentación de traballos académicos.
Debates	Actividade práctica. A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de problemas e/ou exercicios de forma autónoma, reservárase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os discentes que o desexen poderán concertar horas de consulta coas profesoras de forma adicional ao horario establecido para as titorías.

Traballos tutelados	Para a realización de problemas e/ou exercicios de forma autónoma, reservárase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os discentes que o desexen poderán concertar horas de consulta coas profesoras de forma adicional ao horario establecido para as titorías.
---------------------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos tutelados	Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías e horas adicionais de atención personalizada concertadas cos discentes. O obxectivo será avaliar os recursos para a redacción formal, a capacidade analítica e a xestión do traballo. A temática e as características formais dos traballos constarán nun documento de indicacións que será entregado nas dúas primeiras semanas do curso.	30	A1 A2
Debates	A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas. Serán propostos catro debates cunha duración prevista dunha hora cada un. Os temas se plantearán nas sesións maxistras con antelación suficiente para que os discentes poidan prepararlos adecuadamente.	15	C7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consistirá nun exame no que terán cabida preguntas de carácter teórico e de tipo práctico. Esta proba terá en conta todos os temas recollidos no temario e impartidos durante o curso.	55	A1 A2

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS (Maio-xuño)

Avaliación continua

É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido o traballo escrito e participar nos debates propostos. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán.

A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso.

Avaliación única

A avaliación realizarase mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame terá lugar na data fixada no calendario oficial de exames da FFT.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo)

Na segunda edición de actas a avaliación levarase a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Os alumnos e alumnas que non acadasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas do traballo escrito e dos debates.

3. OUTRAS OBSERVACIÓNS

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame coma no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con ata 0,25 puntos por cada falta.

Bibliografía. Fontes de información

Arroyo Almaraz, Antonio (coord.), **La lengua española en los medios de comunicación y en las nuevas tecnologías**, Madrid: Laberinto,

Ballester, Fernando, **La brecha digital: el riesgo de exclusión en la sociedad de la información**, Madrid: Fundación Retevisión,

Briz Gómez, Antonio, **¿Cómo se comenta un texto coloquial?**, Barcelona: Ariel,

Cantavella, Juan y José Francisco Serrano, **Redacción para periodistas: opinar y argumentar**, Madrid: Universitas,

Lorenzo Suárez, Anxo; Fernando Ramallo y Håkan Casares Berg, **Lingua, sociedade e medios de comunicación en Galicia**, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega,

Parker, Philip (trad. Jorge Conde), **Arte y ciencia del guión**, Barcelona: Ma Non Troppo,

Rojo, Guillermo et alii, **As Linguaxes dos medios de comunicación escritos en Galicia**, Santiago de Compostela: Lea,

Rojo, Guillermo y Mercedes Sánchez, **El español en la red**, Barcelona: Ariel,

Tubau, Daniel, **El Guión del siglo XXI: el futuro de la narrativa en el mundo digital**, Barcelona: Alba,

van Dijk, Teun, **Racismo y análisis crítico de los medios**, Barcelona: Paidós,

Vilches, Lorenzo, **Taller de escritura para televisión**, Barcelona: Gedisa,

VV. AA. (Agencia EFE), **Manual del español urgente**, Madrid: Cátedra,

VV. AA., **A imaxe das mulleres nos medios de comunicación**, Santiago de Compostela: Servizo Galego de Igualdade,

Ao longo do cuadrimestre indicaranse outras lecturas específicas para cada tema.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
O español coloquial e as súas variedades				
Materia	O español coloquial e as súas variedades			
Código	V01G160V01903			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A lingua española é un suprasistema abarcador de todas as realizacións da nosa lingua. Dentro desta multiplicidade, pódense distinguir o rexistro formal e o informal-coloquial. Ambos forman un continuum que trataremos de explicar e analizar nesta asignatura.			

Competencias

Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
D2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
D3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
D4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
D5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Aprenderase a sistematizar o uso coloquial do español.	A3	C8 C10	D2 D4 D5
Tratarase de promover a iniciativa do alumnado, para que ubique o uso coloquial do español coloquial e as súas variedades na gramática da enunciación.	A2 A3	C10	D2 D4
O estudantado deberá saber desenvolverse no ámbito da lingüística da fala.	A5	C8	D2 D3 D4

Contidos

Tema	
1. Concepto de lingua coloquial e rasgos caracterizadores.	1.1. O oral e o escrito. O fónico e o gráfico. 1.2. As manifestacións dos rexistros coloquiais no oral e no escrito.
2. O rexistro coloquial.	2.1. Rexistro formal, rexistro informal-coloquial e rexistro no escrito. 2.2. Rexistro e tipo de discurso.

3. A conversa coloquial.	3.1. A conversa como tipo de discurso.
	3.2. Principios e máximas reguladores da conversa.
4. Descrición da linguaxe coloquial por niveis.	4.1. Nivel fónico.
	4.2. Nivel morfosintáctico.
	4.2.1. A fraseoloxía do español coloquial.
	4.3. Nivel léxico-semántico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos e proxectos	0	40	40
Observación sistemática	0	36	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse análises de textos orais e escritos, que reflictan o uso do español coloquial, para que o alumnado saiba resolvelos, reflexionar sobre a materia e completar os seus coñecementos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado terá que resolver os problemas que se plantean nesta materia.
Sesión maxistral	A sesión maxistral consistirá na exposición, que fará a profesora, sobre os contidos da materia. Ademais explicará o traballo que terá que realizar o alumnado para completar a nota.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na sesión maxistral ademais de explicar os temas. Unha vez finalizada a explicación do tema, faranse unha serie de preguntas sobre este para comprobar o avance da aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	Analizaranse situacións do español coloquial principalmente no marco da conversación. Será necesario ir practicando as transcricións e análises dos casos, para despois realizar un traballo para o final correctamente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios, así como a asistencia, as intervencións na aula, para participar na discusión, e a resolución destes serán valoradas.	30	A2 A5 D3
Traballos e proxectos	O alumnado terá que realizar un traballo no que se poñan en práctica os coñecementos teóricos adquiridos.	70	A2 A5 C8 C10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado estranxeiro de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirá os mesmos sistemas de avaliación que o alumnado propio. Esixiráselles que teñan un nivel C1 de español. Na 1ª edición das actas os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. De optaren pola avaliación única, terán ata a terceira semana do curso para comunicar esta decisión á profesora por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Por outro lado, o dereito á avaliación continua perderase se non se asiste a un mínimo do 80% de las clases, é dicir, só serán avaliados con este sistema os alumnos e as alumnas que asistiran a 38 horas ou máis de clase. Tamén se perderá o dereito á avaliación continua se non se realizan os exercicios prácticos e o traballo final fixados pola profesora. Pola súa parte, a avaliación única consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade de Filoloxía e Tradución. O alumnado que non cumpla con estos requisitos perderá os seus dereitos de avaliación continua e, do mesmo xeito que o alumnado presencial, terá que acollerse ao réxime de avaliación única (exame final) na data oficial fixada pola Facultade de Filoloxía e Tradución. Na 2ª edición das actas, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade. A resolución de problemas, exercicios, lecturas, probas autónomas a través de TIC, realizarase a medida que avancen as clases maxistrais. Farase unha presentación/exposición individual na que se demostre a capacidade do alumno para analizar un texto coloquial. A entrega e exposición deste farase na semana do período de exames, fixada no calendario aprobado pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Briz Gómez, A., **El español coloquial en la conversación**, Ariel,

Briz Gómez, A., **El español coloquial: situación y uso**, Arco/Libros,

Cortés, I., **Sintaxis del coloquio. Aproximación sociolingüística**, Universidad de Salamanca,

Cortés, L., **Sobre conectores, expletivos y muletillas en el español hablado**, Ágora,

Gallardo, Pauls, B., **Análisis conversacional y pragmática del receptor**, Ediciones Episteme,

Gumperz, J.J., **Discourse Strategies**, Cambridge University Press,

León, V., **Diccionario del argot y el lenguaje popular**, Alianza Editorial,

López García, A., **Comprensión oral del español**, Arco /Libros,

Vigara, A.M., **Morfosintaxis del español coloquial**, Gredos,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática española III/V01G160V01701

Gramática galega III/V01G160V01801

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

O español de américa e o español no mundo/V01G160V01703

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Comunicación nos medios (en español e galego)/V01G160V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Edición de textos literarios				
Materia	Edición de textos literarios			
Código	V01G160V01906			
Titulación	Grado en Estudios de Gallego y Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Literatura española y teoría de la literatura			
Coordinador/a	Candelas Colodrón, Manuel Angel			
Profesorado	Candelas Colodrón, Manuel Angel Hernández Arias, Rocío			
Correo-e	mcande@uvigo.es			
Web	http://http://litespfft.wordpress.com/profesorado/			
Descripción xeral	Edición de textos literarios en lengua española, con especial incidencia en la obra de autores como Quevedo, en obras como el Lazarillo o en textos poéticos y dramáticos actuales.			

Competencias

Código	
A3	Que el alumnado tenga la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
C4	Conocer los métodos básicos del estudio y análisis lingüístico y literario
C5	Disponer de los conocimientos necesarios para la comprensión, análisis, desarrollo, evaluación y aprovechamiento de los recursos lingüísticos y literarios para el futuro profesional
C6	Argumentar los temas y textos objeto de estudio de acuerdo con las convenciones académicas, aportando pruebas y sirviéndose de los recursos bibliográficos y electrónicos disponibles, especialmente de los orientados a la investigación lingüística y literaria y a la docencia de las lenguas impartidas en el grado
C8	Formular razonamientos críticos en los ámbitos de estudio lingüístico y literario a fin de adquirir métodos sólidos de análisis, que trasciendan la mera aproximación intuitiva a las lenguas y textos objeto de estudio
D2	Que las/los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio
D3	Que las/los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
D5	Que las/los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
A7 Participar en debates y actividades de grupo y organizarlos, desarrollando un pensamiento autónomo y crítico, con respeto a las posiciones ajenas y tolerancia hacia la diversidad social y cultural que se expresa en las lenguas y literaturas en cuestión	A3	C4	D2
		C5	D3
		C6	D5
A8 Formular razonamientos críticos en los ámbitos de estudio lingüístico y literario a fin de adquirir métodos sólidos de análisis, que trasciendan la mera aproximación intuitiva a las lenguas y textos objeto de estudio		C8	
CE2. Desarrollar la capacidad de documentarse a partir de medios especializados sobre temas literarios.			

Contenidos

Tema	
1. Introducción a la edición de textos literarios.	1. La edición de textos. Modelos teóricos. 2. Ecdótica. Filología. 3. Anotación de textos.

2. Edición de textos literarios: siglos XVI y XVII.	2.1. Las ediciones del Lazarillo. 2.2. La edición en Quevedo. Un paradigma de la filología hispánica. 2.2.1. La edición de los Sueños. La voluntad del autor. La censura. 2.2.2. La edición de su obra poética. La tradición manuscrita. La edición impresa. El Parnaso Español y Las tres musas castellanas. 2.2.3. Otros textos quevedianos de especial dificultad ecdótica. 2.2.4. Quevedo y el Diccionario de Autoridades. Problemas de anotación.
3. Edición de textos literarios: siglos XX y XXI.	3.1. La edición de las obras de Lorca. Poeta en Nueva York. 3.2. La edición de textos narrativos de la postguerra. Los problemas de la censura. 3.3. Edición contemporánea. Problemas de anotación. 3.3. La edición digital. Humanidades digitales.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Resolución de problemas y/o ejercicios	32	78	110
Sesión magistral	8	16	24
Resolución de problemas y/o ejercicios	3	3	6
Resolución de problemas y/o ejercicios	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías	
	Descrición
Actividades introductorias	Introducción a los estudios en edición de textos. Clases magistrales con aportación de materiales y documentación básicos.
Resolución de problemas y/o ejercicios	El núcleo de la docencia consistirá en resolución de problemas esenciales de la edición y de la anotación de textos. Se proporcionará al alumnado todos los días del curso textos sobre los que trabajar los conceptos elementales de la ecdótica.
Sesión magistral	Con objeto de contextualizar algunos de los textos, el profesor/a dedicará tiempo a clases de orden magistral. No constituirán sesiones completas porque se alternarán constantemente con el análisis minucioso de los textos objeto de la materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión magistral	Con objeto de contextualizar algunos textos, el profesor/a dedicará tiempo a clases de carácter magistral. No constituirán sesiones completas porque se alternarán constantemente con el análisis minucioso de los textos objeto de la materia.

Evaluación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas y/o ejercicios	Edición crítica de un breve texto. La edición se presentará por escrito y se defenderá de forma oral ante el profesor/a.	45	A3	C4 C5 C6 C8	D2 D3 D5
Resolución de problemas y/o ejercicios	Edición crítica de un breve texto. La edición se presentará por escrito y se defenderá de forma oral ante el profesor/a. En la última semana del curso o en las semanas inmediatamente posteriores al final de las clases presenciales.	55	A3	C4 C5 C6 C8	D2 D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación
Para la edición de julio se exige una edición crítica de un texto breve, presentada por escrito y defendida de forma oral ante el profesor.

Fuentes de información
Blecua, A. <i>Manual de crítica textual</i> , Ed. Castalia, 1983
Blecua, José Manuel, ed. Francisco de Quevedo, <i>Poesía original completa</i> , Castalia, Madrid, 1967.

Orduna, G. *Ecdótica. Problemática de la edición de textos*, Kassel: Reichenberger, 2000.

Pérez Priego, M. A. *La edición de textos*, Síntesis, 1997.

Francisco de Quevedo, *Obra completa en prosa*, Castalia-Nueva Biblioteca de Erudición y Crítica.

Lazarillo de Tormes, Biblioteca Clásica RAE, ed. F. Rico, 2011.

Federico García Lorca, *Poeta en Nueva York*, Galaxia Gutenberg, 2015.

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Literatura española de los siglos XVIII y XIX/V01G160V01804

Literatura española de los siglos XX y XXI/V01G160V01805

Seminario de literatura gallega desde 1936 a 1975/V01G160V01705

Seminario de literatura gallega desde 1975 hasta la actualidad/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura e cine				
Materia	Literatura e cine			
Código	V01G160V01907			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	No marco da literatura comparada e, máis concretamente, no ámbito das relacións entre a literatura e o cine, a materia consiste na análise de textos fílmicos aplicando a teoría e os métodos da narratoloxía fílmica.			

Competencias	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
D1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
D2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
D5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
2. Proporcionar os coñecementos necesarios para saber ler imaxes.	A1	C7	D1	
	A2	C8	D2	
	A3	C9	D5	
	A5			
3. A metodoloxía empregada persegue ademais comprobar os límites da narratoloxía fílmica como instrumento útil para o estudo do relato cinematográfico.	A1	C7	D1	
	A2	C8	D2	
	A3	C9	D5	
	A5			
4. Promover a autonomía do alumnado para producir e analizar diversos tipos de discursos escritos e icónicos, utilizando adecuadamente as metalinguaxes específicas.	A1	C7	D1	
	A2	C9	D2	
	A3		D5	
	A5			

Contidos

Tema

1.- Literatura e Cine: historia dunha relación.	-
2.- A linguaxe cinematográfica.	-
3.- Narratoloxía fílmica:	-Enunciación e narración. -Focalización: O tempo no relato cinematográfico. O espazo no cinema. A descrición no cinema. O personaxe no cinema: formas da intimidade psíquica.
4.- O problema das adaptacións.	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	9	18	27
Traballos e proxectos	4	64	68

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Nestas clases presentaranse os aspectos teóricos da materia (case sempre sobre o visionado de secuencias fílmicas), facendo especial énfase naqueles aspectos que resulten máis complexos ou de maior dificultade de comprensión. Recoméndase ao alumno a lectura previa da bibliografía recomendada para cada un dos temas teóricos. A asistencia a clase é obrigatoria. A ausencia na aula deberá ser convenientemente xustificada
Traballos de aula	Unha vez proporcionada a información teórica, dedicaranse un número de horas semellante á aplicación práctica sobre textos fílmicos dos coñecementos adquiridos. A aplicación farase sempre despois do visionado dunha secuencia, escena ou filme. Estes traballos realizaranse en grupo, coa axuda do profesor (o tamaño do grupo dependerá dos alumnos matriculados na materia).
Presentacións/exposicións	Como mínimo dúas veces no trimestre cada grupo terá que expoñer o resultado do seu traballo na aula. A calidade (tanto do contido como da forma) da exposición será tida en conta na avaliación final

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en titorías.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Sesión maxistral	Os contidos teóricos desenvolveranse ao longo do cuadrimestre, sempre apoiados no visionado de planos, escenas ou secuencias de películas. Terase en conta a asistencia e sobre todo a participación.	15	A1 A2 A3 A5	C7 C8 C9	D1 D2 D5
Traballos de aula	Traballo en grupo. Valorarase a participación activa dos alumnos na resolución dos temas propostos en clase.	45	A1 A2 A3 A5	C8 C9	D1 D2 D5

Traballos e proxectos	Finalizadas as clases, é obrigatorio que cada grupo presente unha exposición oral sobre un tema do programa, aplicado a unha secuencia cinematográfica ou a un filme, no período marcado a principio de curso polo profesor (o tempo e extensión deste período dependerá das aulas dispoñibles e do número de alumnos matriculados na materia). Nesta exposición os alumnos deberán demostrar as competencias adquiridas sobre a materia. A cualificación obtida será a mesma para todo o grupo.	40	A1 A2 A3 A5	C8 C9	D1 D2 D5
-----------------------	---	----	----------------------	----------	----------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p>Aqueles estudantes que, tras a debida xustificación, non puidesen asistir a clase poderán superar a materia na primeira edición de actas presentando dous traballos escritos: o primeiro, de extensión breve, antes do mes de decembro; o segundo, de maior extensión, durante o período fixado para as exposicións orais. O tema desenvolvido en cada un deses traballos será acordado polo profesor/a e o alumno/a en *tutorías, antes de finalizar o mes de setembro.</p><p>Na convocatoria de Xullo, os estudantes serán avaliados por medio dun exame escrito; esta proba terá dous partes: unha parte teórica, que avaliará o coñecemento da linguaxe cinematográfica e as técnicas fílmicas; e unha práctica, que consistirá na análise dunha secuencia fílmica, tras o visionado da mesma na aula.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Becerra, Carmen (ed.), **Cine y teatro**, Vigo, Academia Editorial del Hispanismo,
Gaudreault, André y Jost, François, **El relato cinematográfico**, Barcelona, Paidós,
Peña Ardid, Carmen, **Literatura y cine**, Madrid, Cátedra,
Pérez Bowie, José Antonio, **Leer el cine. La teoría literaria en la teoría cinematográfica**, Salamanca, Ediciones Universidad,
Pérez Bowie, José Antonio, **Reescrituras fílmicas. Nuevos territorios de la adaptación**, Salamanca, Ediciones Universidad,
Romero Gualda, María Victoria, **Vocabulario de cine y televisión**, Pamplona, EUNSA,
Sánchez Noriega, José Luis, **De la literatura al cine**, Barcelona, Paidós,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura española dos séculos XX e XXI/V01G160V01805
Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro/V01G160V01806
Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua de signos española**

Materia	Lingua de signos española			
Código	V01G160V01913			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción Fernández Soneira, Ana María			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducción á lingua de sinais española: aspectos gramaticais, socioculturais e históricos			

Competencias

Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
C3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
C4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
C5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
C6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
C10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
C11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
C12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
C13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
D2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
D3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.

D4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
D5	Que o alumnado desenvólvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer a historia da comunidade xorda no estado español	A3 A4	C1 C8 C10 C11 C12	D2 D3
Analizar e valorar as etapas históricas e as metodoloxías empregadas da educación dos xordos	A2 A3 A4	C1 C3 C5 C8 C10 C13	D2 D4
Analizar os principios de construción dunha lingua viso-xestual e as principais características gramaticais da LSE.	A2 A4 A5	C3 C4 C5 C6 C8 C9	D2 D3 D4
Aplicar as vantaxes da LSE na comunicación	A2 A5	C1 C5 C6 C8	D2 D4 D5

Contidos

Tema	
1. Introducción	1.1. Comunidade xorda 1.2. A lingua de signos española como lingua natural
2. Lingua de signos e educación	2.1. Historia da educación 2.2. Educación bilingüe
3. Gramática da lingua de signos española	3.1. Significante e significado dos signos 3.2. Estructura interna dos signos 3.3. Combinación de signos 3.4. Significado e pragmática
4. Aspectos sociais e culturais da lingua de signos española	4.1. Persoaxes históricas 4.2. Institucións, grupos de investigación, etc. 4.3. Manifestacións culturais da lingua de signos española: 4.3.1. Videoblog, signoblog 4.3.2. Poesía, teatro, contacontos en lingua de signos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Debates	2	8	10
Estudo de casos/análises de situacións	6	6	12
Sesión maxistral	16	0	16
Presentacións/exposicións	8	32	40
Traballos de aula	12	12	24
Cartafol/dossier	6	40	46

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Nestas horas farase unha explicación do programa, das metodoloxías docentes e da avaliación que fará ao longo do curso.
Debates	A partires de lecturas que farán os alumnos sobre os contidos da materia, faranse nas clases debates semidirixidos.
Estudo de casos/análises de situacións	Reflexión e argumentacións sobre unha situación plantexada pola profesora en relación cos contidos da materia.

Sesión maxistral	Explicación dos contidos teóricos da materia.
Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións orais sobre os diferentes contidos da materia.
Traballos de aula	Participación nas tarefas de aula propostas polas profesoras sobre as linguas e a lingua de signos española.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Debates	Participación nos debates propostos polas docentes ou polos compañeiros da clase. Avaliarase a presentación didáctica, a participación activa e a argumentación axeitada non so do alumno director do debate senón tamén as contribucións ao debate dos compañeiros presentes.	10	A2 A3 A4	C1 C6 C8 C9 C12	D2 D3 D4
Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións con análise dos contidos de lecturas feitas. Deberán: 1. Mostrar a súa aprendizaxe individual por medio de textos escritos e de presentacións orais breves e semidirixidas. 2. Expor de forma didáctica polo menos un subtema do temario. 3. Responder ás preguntas dos compañeiros e das profesoras.	10	A2 A3 A4	C1 C3	
Traballos de aula	Avaliarase a asistencia as aulas e a participación activa nas tarefas propostas.	30	A2 A3 A4	C1 C3	
Cartafol/dossier	O Cartafol final debe conter: o a) biografía académica, o b) presentación oral na aula o c) unha selección de tres probas de entre os debates, exercicios e resolución de problemas etc. o d) autoevaluación da aprendizaxe.	50	A2 A3 A4	C5 C6 C9 C13	D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios e avaliación de Xuño e Xullo

- Non se poderá obter a cualificación de aprobado sem ter entregado o Cartafol e ter feito alomenos unha exposición oral.
- O portafolio final debe conter:
 - o a) biografía académica,
 - o b) presentación oral na aula
 - o c) unha selección de tres probas de entre os debates, exercicios e resolución de problemas etc.
 - o d) autoevaluación da aprendizaxe.
- As presentacións orais terán lugar última semana de marzo.
- As partes da avaliación definidas como "participación en debates", "exercicios, actividades e problemas" deberán entregarse na semana seguinte à que foran apresentados na aula.
- As alumnas e alumnos que non alcancen o aprobado en maio co sistema arriba exposto poderán presentarse a exame no mes de xuño. O día do exame deberán facer entrega do portafolio e realizar unha presentación oral. O alumnado que non

alcance o aprobado en xuño poderá presentarse a exame en xullo, na data oficial correspondente, nas mesmas condicións que rexen para o exame de xuño.

· Penalizaranse os erros de expresión (ortografía, puntuación, incoherencias sintácticas, uso inadecuado do léxico, etc.). No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta non se puntuará.

· O alumnado erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta altamente recomendable ter un nivel de lingua española e galega igual ou superior a B2.

Bibliografía. Fontes de información

BÁSICA

- CNSE (2010): *Diccionario normativo de la lengua de signos española*, Madrid, Fundación CNSE..
- Herrero, Ángel (2009): *Gramática didáctica de la lengua de signos española* (LSE). SM / Fundación CNSE.
- Rodríguez González, Mª Ángeles (1992): *Lenguaje de signos*. Madrid, CNSE / Fundación ONCE.

COMPLEMENTARIA entregárase con cada tema

Recomendacións

Outros comentarios

Outros comentarios e avaliación de Xuño e Xullo

☐ Non se poderá obter a cualificación de aprobado se além de

a) ter feito a presentación oral na aula

b) ter entregado na data o traballo tutelado escrito,

non se presenta un portafolio final docente que contenga

o a) biografía académica,

o b) autoevaluación da aprendizaxe

☐ A entrega do traballo tutelado programárase para a primeira semana de febreiro.

☐ As presentacións orais terán lugar última semana de marzo.

☐ As partes da avaliación definidas como "participación en debates", "exercicios, actividades e problemas" deberán entregarse na semana seguinte à que forana presentados na aula.

☐ As alumnas e alumnos, tanto de réxime presencial como semipresencial, que non alcancen o aprobado en maio co sistema arriba exposto poderán presentarse a exame no mes de xuño .

O día do exame deberán facer entrega do portafolio, do traballo tutelado e realizar unha presentación oral. O alumnado que non alcance o aprobado en xuño poderá presentarse a exame en xullo, na data oficial correspondente, nas mesmas condicións que rexen para o exame de xuño.

☐ Penalizaranse os erros de expresión (ortografía, puntuación, incoherencias sintácticas, uso inadecuado do léxico, etc.). No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta non se puntuará.

☐ O alumnado erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta altamente recomendable ter un nivel de lingua española igual ou superior a B2.

☐ O alumnado que se atope no caso de ter aprobadas parte das probas poderá conservar as cualificacións desas partes, previo acordo coas profesoras, nas oportunidades de xuño e xullo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas da Península Ibérica**

Materia	Linguas da Península Ibérica			
Código	V01G160V01916			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Navaza Blanco, Gonzalo			
Profesorado	Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	gnavaza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha ollada desde os estudos culturais e literarios á realidade lingüística peninsular.			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
C2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
C3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
C4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
C5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
C6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
C7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
C10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
C11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
C12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe

C13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
D1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
D2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
D3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
D4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
D5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio llingüístico e cultural ibérico.	A1	C1	D1
	A2	C2	D2
	A3	C3	D3
	A4	C4	D4
	A5	C5	D5
		C6	
		C7	
		C8	
		C9	
		C10	
		C11	
		C12	
		C13	
Ampliar a relación entre o lingüístico, o literario e o cultural no conxunto ibérico.	A1	C1	D1
	A2	C2	D2
	A3	C3	D3
	A4	C4	D4
	A5	C5	D5
		C6	
		C7	
		C8	
		C9	
		C10	
		C11	
		C12	
		C13	
Capacitar o alumnado para unha análise sociolingüística xeral da península ibérica.	A1	C1	D1
	A2	C2	D2
	A3	C3	D3
	A4	C4	D4
	A5	C5	D5
		C6	
		C7	
		C8	
		C9	
		C10	
		C11	
		C12	
		C13	

Valorar as manifestacións lingüísticas, culturais e literarias de territorios e ámbitos minorizados e arraianos.

A1 C1 D1
A2 C2 D2
A3 C3 D3
A4 C4 D4
A5 C5 D5
C6
C7
C8
C9
C10
C11
C12
C13

Contidos

Tema	
1. Historia e linguas peninsulares.	Análise histórica da variedade lingüística peninsular.
2. O galego e o portugués.	A vella Gallecia: o común e o diferente Historia e proxección actual das dúas linguas. O galego estremeiro: cultura e literatura.
3. O asturiano.	Historia e extensión do astur-leonés. Perspectivas actuais e resistencia literaria.
4. O castelán.	O castelán en contacto coas outras linguas. Historia, variedades e proxección.
5. O aragonés.	Historia e extensión do navarro-aragonés. Perspectivas actuais.
6. O catalán.	Historia e extensión do catalán. Literatura e cultura nas diferentes xeografías do catalán.
7. O éuscaro.	Historia e extensión do éuscaro. Perspectivas dunha lingua e dunha cultura singulares.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Traballos de aula	13	72	85
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.
Traballos de aula	Será necesario ás veces ler e comentar previa ou posteriormente para completar as explicacións da aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ademais das consultas na aula, os alumnos serán atendidos tamén a través de correo electrónico ouy en titorías previamente concertadas.
Traballos de aula	Durante a realización dos traballos na aula, cada alumno será supervisado individualmente.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Cada alumno será informado acerca dos erros e acertos do seu traballo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas	20	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5
Traballos de aula	A participación e comentarios realizados nas sesións pertinentes serán obxecto de avaliación	10	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	As lecturas e comentarios realizados, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	10	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As competencias adquiridas na materia serán avaliadas no seu conxunto cunha proba escrita (realizada na data oficial fixada pola FFT) que inclúa o comentario de textos.	60	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Costa, Joaquín (2010): *Textos sobre las lenguas de Aragón I. Artículos y otros escritos*. Huesca: Aladrada Ediciones.

Costas González, X. H. (2011): *A lingua galega no Eo-Navia, Bierzo occidental, As Portelas, Calabor e o Val do Ellas : historia, breve caracterización e situación sociolingüística actual*. A Coruña : Real Academia Galega.

Ferrando, A.; Nicolàs, M. (2005): (2005): *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Edicions de la UOC/ Pòrtic.

Intxausti, J. (1992): *Euskal Herria, el país de la lengua vasca*. Secretaría General de Política Lingüística del Gobierno Vasco.

Lleal, C. (1990): *La formación de las lenguas romances peninsulares*. Barcelona: Barcanova.

Llera Ramo, F. (1994): *Los Asturianos y la lengua Asturiana: Estudio Sociolingüístico para Asturias - 1991*. Oviedo: Consejería de

Educación y Cultura del Principado de Asturias

Mariño, R. (1998): *Historia da lingua galega*, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco

VV.AA. (1982): *El aragonés: identidad y problemática de una lengua*. Zaragoza

VV. AA. (2002): *Historia de la literatura asturiana*. Oviedo: Academia de la Lengua Asturiana.

Recomendacións

Outros comentarios

Os alumnos de Erasmus deberán ter certa competencia en polo menos unha das linguas peninsulares

DATOS IDENTIFICATIVOS				
As escritoras da historia literaria				
Materia	As escritoras da historia literaria			
Código	V01G160V01917			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportacións das escritoras españolas e hispanoamericanas á historia literaria, particularizando o estudo na lectura dalgúns textos de diferentes xéneros.			

Competencias	
Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
C4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
C7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
C9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
C11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
C12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
D2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
D3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
D5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
I. Comprender e profundar nas principais aportacións das escritoras á historia literaria española e hispanoamericana.	A3	C2 C11 C12	D3
II. Afondar nos métodos de estudo e de análise dos textos literarios incorporando novas categorías críticas.	A3	C4	D3 D5
III. Planificar, organizar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais orientados á maduración do pensamento crítico e á posta en práctica das convencións académicas.	A2 A3 A5	C9 C12	D2 D3 D5
IV. Entender as funcións do canon, a súa formación e axentes, e valorar as exclusións que xera no ámbito da historia literaria.	A3	C4 C11 C12	D3 D5

V. Contribuír ó desenvolvemento das habilidades de aprendizaxe necesarias para interpretar calquera tipo de discurso cultural, así como para pensar sobre o mundo e a realidade cunha perspectiva crítica.	A3 A5	C4 C7 C11 C12	D3 D5
--	----------	------------------------	----------

Contidos

Tema	
I. Algúns conceptos previos	I. 1. O xénero como categoría de análise I. 2. O canon: axentes, formación e funcións
II. As escritoras na historia literaria. Unha aproximación cronolóxica	II. 1. Espazos, contextos, épocas, autoras
III. As escritoras na historia literaria. Algunhas constantes temáticas e a súa formalización en diferentes xéneros literarios.	III. 1. Educación III. 2. Violencia III. 3. Corpo, desexo, sexualidade III. 4. Estereotipos e roles sociais e culturais III. 5. Poesía e/na rede

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	12	26
Traballos tutelados	0	18	18
Titoría en grupo	2	2	4
Proxectos	0	12	12
Sesión maxistral	26	14	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas ou debates que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O alumnado desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	De maneira individual ou en grupo, o alumnado elaborará un documento sobre temas da materia, ou ben preparará seminarios, memorias, ensaios, lecturas, etc.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Proxectos	En liñas xerais, trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, organización de materiais, redacción, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Se atenderán de maneira individualizada as diferentes cuestións formuladas por cada persoa
Traballos tutelados	Atención personalizada
Titoría en grupo	Se atenderán de maneira individualizada as diferentes cuestións formuladas por cada persoa

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballos de aula	O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración de documentos sobre a temática da materia ou desenvolve actividades prácticas sobre as lecturas da mesma. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	20	A3	C4 C9 C11 C12	D3
Traballos tutelados	O alumnado presentará o resultado obtido nos traballos ou proxectos propostos (recollida de información, manexo de bibliografía, resumos críticos, etc.).	20	A3 A5	C2 C9 C11 C12	D3 D5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos sobre a materia nunha resposta extensa.	30	A3	C2 C4 C9 C11 C12	D5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e amosando a súa capacidade crítica e analítica	30	A3	C2 C4 C9 C11 C12	D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación da materia:

1. Avaliación continua (asistencia ás clases do 80%):

-A nota final da convocatoria de maio resultará da suma das cualificacións das exposicións na aula, o traballo tutelado e un exame que constará de probas de resposta longa e de probas prácticas. O valor, en porcentaxe, de traballos e probas aparece na Guía ao lado da descrición destas. A data do exame coincidirá coa fixada pola Facultade para a realización do exame correspondente á avaliación única.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua e que, polo tanto, ao final do cuadrimestre o alumnado terá que demostrar as competencias adquiridas, para facer media coa cualificación de traballos e proxectos a nota do exame terá que alcanzar o aprobado.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, o que significa: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición, rigor e redacción persoal. Evitase, por suposto, no caso dos traballos, a reprodución de palabras e ideas alleas sen indicar a súa procedencia; de se producir este feito, o traballo será invalidado.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas. Os requisitos anteriores son igualmente procedentes nesta convocatoria.

2. Avaliación única:

-As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases e, en consecuencia, non poidan elixir o procedemento de avaliación continua, terán que realizar, ademais do exame (na data fixada oficialmente pola Facultade), un traballo cuxo tema e prazos a profesora lles indicará ao longo do cuadrimestre. Por esta razón, é imprescindible que se poñan en contacto con ela. Neste tipo de avaliación, o valor do traballo será do 30% e o valor do exame do 70%, tendo que aprobarse este para sumar a nota do traballo.

Proceden igualmente, para aprobar, os requisitos indicados no apartado anterior.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

1. LECTURAS OBRIGATORIAS (indícase o tema ao que corresponden e o xénero literario de cada texto):

I.

Lola Luna, "Leyendo como una mujer la imagen de la Mujer" (1996) -Ensaio-
 Iris M. Zavala, "Las formas y funciones de una teoría crítica feminista" (1993) -Ensaio-
 Rosalía de Castro, "Carta a Eduarda" (1865) -Relato-
 Alfonsina Storni, "Un libro quemado" (1919) -Artigo periodístico-

III.

III. 1. Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 1851-1921), "La educación del hombre y de la mujer" (1892) -Discurso- Mercedes Cabello (Perú, 1845-1909), "Mujer escritora" (1877) -Poema-

III. 2. Griselda Gambaro (Argentina, 1928), *La malasangre* (1982) -Teatro- Renée Ferrer (Paraguay, 1944), "Helena", "El ovillo" y "La exposición" (*La seca*, 1986) -Contos-

III. 3. Textos poéticos de escritoras españolas e hispanoamericanas do século XX (selección que entregará a profesora) Cristina Peri Rossi (Uruguay, 1941), "Desastres íntimos" e "Una consulta delicada" (*Desastres íntimos*, 1997) -Contos-

III. 4. Rosario Castellanos (México, 1925-1974), "Lección de cocina" (*Álbum de familia*, 1971) -Conto- Luisa Valenzuela (Argentina, 1938), "La llave" (Simetrías, 1993) -Conto- Iris M. Zavala (Puerto Rico, 1939), *Nocturna mas no funesta* (1987) -Novela-

2. A bibliografía específica sobre cada tema e sobre cada unha das obras estudadas facilitarase a través da plataforma TEMA.

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: terá que posuír una competencia oral e escrita do castelá, lingua da asignatura, acorde co curso ao que esta pertence. En todo (asistencia, traballos, exame) o nivel de esixencia será o mesmo que o requerido ao alumnado propio.

TITORÍAS: o horario de titorías indicárase ao comezo do curso. Tanto as consultas persoais no despacho como aquelas que se fagan a través do correo electrónico serán atendidas dentro dese horario.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura latina				
Materia	Literatura latina			
Código	V01G160V01918			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Ledo Lemos, Francisco José			
Profesorado	Ledo Lemos, Francisco José			
Correo-e	ledolemos@uvigo.es			
Web				
Descrición	Introdución á historia da literatura latina, con gran atención ós seus antecedentes gregos. xeral			

Competencias	
Código	
C3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
C6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
C7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
C8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
C9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento básico dos principais movementos, épocas, tendencias e autores da historia da literatura grecolatina.	C3
Capacidade para documentarse autónomamente sobre historia da literatura.	C6 C9
Comprensión das obras literarias da antigüidade.	C3 C7 C8
Capacidade crítica sobre os diferentes enfoques teóricos e metodolóxicos que se aplican á literatura e á historia cultural.	C3 C6 C7
Capacidade para comparar as literaturas antigas e modernas.	C3 C6 C8
Capacidade para contextualizar e comentar textos literarios.	C3 C6 C7 C8 C9
Capacidade para realizar traballos escritos e exposicións orais a nivel académico sobre escritores da antigüidade.	C6 C7 C8 C9

Contidos
Tema

Os inicios da literatura grega: Homero e Hesíodo	O contexto histórico: da época Micénica á Idade Escura. Da literatura oral á literatura escrita: o mecanismo da dición formular. Homero: A Ilíada; a Odisea; outras obras atribuídas a Homero. Hesíodo: O primeiro autor cunha biografía. A Xenealoxía dos Deuses. Os Traballos e os Días. Outras obras atribuídas a Hesíodo.
A poesía Grega Arcaica	O contexto histórico: as colonizacións e os conflitos sociais. Xéneros literarios antigos e xéneros literarios modernos. A elegía. O lambo. A lírica monódica. A lírica coral.
A Época Clásica Grega: o século V	O contexto histórico: as Guerras Médias; a democracia ateniense e os seus "aliados". A sofística. A orixe do teatro. Os grandes trágicos: Esquilo, Sófocles, Eurípides. A comedia: Aristófanes. A historia: Heródoto.
A Época Clásica Grega: o século IV	O contexto histórico: dende as Guerras do Peloponeso ata Alexandre Magno. A crise de valores: a morte de Sócrates e as escolas filosóficas. A historia: Tucídides e Xenofonte. A disputa entre filosofía e sofística: Platón, Isócrates e Aristóteles A evolución do teatro: Menandro e a Comedia Nova.
O Helenismo	O contexto histórico: das conquistas de Alexandre ata a conquista romana. O entorno cultural. A primeira globalización cultural. Novos e vellos centros culturais: Atenas, Rodas, Pérgamo e Alexandría. Unha literatura de profesores de literatura. O virtuosismo poético e as formas menores: Calímaco. O epigrama. Os mimiambos. Teócrito: a nostalxia amorosa e a idealización do campo. A poesía longa: Apolonio de Rodas. A ciencia e a técnica.
O xurdimento da literatura romana	A situación histórica romana: De pequena aldea a gran potencia. A Segunda Guerra Púnica. Antecedentes preliterarios. Os primeiros autores en verso: Livio Andrónico, Ennio, Nevio. Os primeiros autores en prosa: de Fabio Píctor a Catón o Censor.
O teatro	Do teatro helenístico ó teatro romano. Os autores perdidos. Plauto. Terencio
O final da República Romana	A situación histórica: desintegración política e guerras civís. Cicerón. César. Salustio. Catulo e os "neotéricos". Lucrecio e a introdución da filosofía.
A época de Augusto	A situación histórica: de Octavio a Augusto; unha monarquía absoluta con aparencia externa de república. O intento de "rexeneración" cultural e moral. A historia: Tito Livio. Virxilio. Horacio. A elegía romana. Tibulo e Propertio. Ovidio.
A literatura latina durante o principado	O contexto histórico: a consolidación do réxime. Os cambios dinásticos. Os "emperadores". O ascenso dos 'equites' fronte ás vellas familias da nobilitas. O estoicismo "revolucionario". A filosofía e o ensaio: Séneca. Lucano: A Farsalia. Tácito. Suetonio. Epigrama e poesía satírica: Marcial, Persio e Xuvenal. A Novela: Petronio e Apuleio. Outros historiadores e prosistas: Velleio Patérculo. Plinio o Vello. Quintiliano. Plinio O Mozo. Outros poetas: Sílio Itálico. Valerio Flaco. Estacio.

A literatura grega na época imperial

O contexto histórico: a Pax Romana e o panhelenismo.
A continuación do epigrama e da poesía.
A ciencia, a filosofía e a literatura técnica.
A pervivencia do teatro.
A historiografía e a biografía. Plutarco.
Luciano de Samosata.

Cristianos e Pagáns na época do Baixo Imperio.

O contexto histórico: da crise do século III ata as invasións bárbaras. O cristianismo.
O paso do 'liber' ó 'codex'.
Dos primeiros apolojistas ós Santos Padres. Ortodoxos e heterodoxos. O Occidente latino: Santo Augustiño e San Xerome. O Oriente grego: Oríxenes e San Xoan Crisóstomo.
A reacción pagá: Amiano Marcelino. Macrobio.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	11	33
Seminarios	16	11	27
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14
Probas de resposta curta	6	70	76

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor do contexto histórico e cultural para a comprensión das lecturas de textos literarios grecolatinos (en tradución ó galego ou castelán) que deberán logo facer na súa casa os alumnos.
Seminarios	Comentario en grupo sobre as lecturas previamente realizadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Cada alumno ten ocasión de expoñer as súas propias opinións sobre as obras literarias obxecto do seminario e contrastala coa do profesor e os outros compañeiros.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Cada alumno recibirá un informe escrito do profesor, cos comentarios oportunos.
Probas de resposta curta	Cada alumno recibirá un informe escrito do profesor, cos comentarios oportunos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminarios	A participación dos alumnos nos seminarios, sempre que indique unha axeitada integración de coñecementos e de argumentación propia.	20	C7 C8 C9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Haberá dous exames "teóricos": un "parcial", sobre a primeira metade da materia, e outro sobre a totalidade dela. Serán preguntas abertas, nas que o alumno deberá integrar coñecementos de distintos temas. O exame parcial servirá ós alumnos, sobre todo, para familiarizarse co tipo de proba (ademais, loxicamente, de para reflexionar e madurar os coñecementos), e a súa cualificación só será tida en conta polo profesor se o resultado da proba final é inferior ó dobre do parcial (nese caso, a nota do parcial será o 50% da puntuación neste apartado, e o 50% restante será o 50% da nota do exame final)	40	C3 C6 C8 C9

Probas de resposta curta	Haberá varias pequenas probas de resposta curta (aproximadamente unha por semana) sobre as lecturas correspondentes. O procedemento é acumulativo, pois cada proba preguntará sobre todas as lecturas realizadas ata o momento. Pódense considerar todas estas probas como diferentes etapas dunha única proba, que pretende comprobar se os alumnos realizaron efectivamente todas as lecturas. En principio, a puntuación das últimas probas é moito máis indicativa que a das primeiras (pois son moitas máis as lecturas avaliadas).	40	C3
--------------------------	--	----	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos semipresenciais, ou aqueles que non poidan asistir a clases por motivos xustificados, serán avaliados exclusivamente polas probas escritas (ó 50%).

Na proba de xullo, os alumnos que teñan unha boa cualificación nun dos apartados, poden conservar esta parte da puntuación e examinarse só daqueles apartados con peor cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

A bibliografía (tanto a impresa como os recursos en Internet) será entregada ós alumnos na primeira clase.

Recomendacións

Outros comentarios

Os coñecementos previos de latín é grego poden resultar moi útiles, pero non son necesarios.
